

Kariérní řád pro učitele

MANAŽERSKÉ SHRNUÍ

Úvod

- Předkládaný kariérní řád pro učitele je založen na odlišném modelu nežli předchozí dlouho diskutované návrhy, a to především s ohledem na míru byrokratické zátěže. Ta je v tomto případě redukována mimo jiné i z toho důvodu, že předmětný návrh nepočítá s uplatněním správního řízení při postupu učitele jednotlivými stupni.
- Tento kariérní řád spočívá v legislativním zakotvení dobré praxe a osvědčených opatření a nástrojů, kterých si učitelé cení. Zákon tak bude garantovat organizaci a financování profesní podpory učitelů.
- Klíčový prvek předkládaného návrhu spočívá v obnovení soustavy okresních a krajských metodických kabinetů. Jedná se o opatření, které má učitelům přinést odbornou podporu ze strany jejich nejvíce zkušených kolegů a sdílení dobré metodické a didaktické praxe tak, jako je tomu doposud v území u některých předmětů, například chemie. Zároveň by se tak mělo předejít přílišnému spoléhání na formální dokumenty a osvědčení.
- Zároveň Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy společně s Národním institutem pro další vzdělávání zajišťují širokou informační podporu a pomoc startu kariérního řádu k 1. 9. 2017.

Shrnutí dosavadního legislativního procesu

- Vláda návrh předložila Poslanecké sněmovně dne 10. listopadu 2016.
- První čtení kariérního řádu proběhlo 6. prosince 2016. **V průběhu rozpravy poslanci většinově vyjadřovali podporu zavedení kariérního řádu.**
- V prosinci 2016 až únoru 2017 probíhala v regionech na téma kariérního řádu diskuzní setkání ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Kateřiny Valachové s učiteli.
- **V únoru 2017 pak proběhly dva kulaté stoly s učiteli MŠ, ZŠ, SŠ, kterých se účastnili rovněž zástupci školských výborů Poslanecké sněmovny a Senátu PČR.** První kulatý stůl se konal na půdě brněnské pedagogické fakulty a zúčastnili se jej rovněž tamní akademičtí pracovníci, druhý pak proběhl v Benešově.
- Návaznost na tato jednání mělo **společné výjezdní zasedání MŠMT, školských výborů obou komor PČR a odborných asociací**, kde byly podrobně probrány pozměňovací návrhy, standard učitele a prováděcí předpisy.
- **Připomínky vzešlé z daných jednání se promítly do poslaneckých pozměňovacích návrhů k novele zákona.**
- Druhé čtení návrhu zákona proběhlo dne 28. února. Garanční výbor jej doporučil sněmovně ke schválení dne 22. března 2017.
- Poslanecká sněmovna ve třetím čtení vyslovila s návrhem souhlas dne 7. dubna 2017 a návrh postoupila Senátu dne 9. května.

Přehled vybraných pozměňovacích návrhů schválených PS PČR

- **Zúžení povinnosti vytvářet plány profesního rozvoje**
Byl zúžen výčet osob, které budou povinně **vytvářet plány osobního profesního rozvoje pouze na učitele**. Povinnost se nebude týkat ostatních kategorií pedagogických pracovníků (např. vychovatelů ve školních družinách).
- **Pro všechny učitele, kteří učí dva roky a déle dochází k odkladu povinnosti zpracování osobních plánů profesního rozvoje až od 1. 9. 2018.**
- **Aktualizace plánu osobního rozvoje pouze jednou za dva roky**
Opatření, které má snížit administrativní zátěž učitelů.
- **Příplatky za třídnictví ve výši 1 000 – 1 500 Kč**
Dojde ke zvýšení příplatku za třídnictví bez ohledu na druh nebo stupeň školy, zachováno je rozpětí příplatku, umožňující škole například zohlednit, že některý z učitelů vykonává činnosti třídního učitele pro více tříd.
- **Podpora flexibility příplatků pro uvádějící učitele**
Uvádějícímu učiteli bude příslušet příplatek budto **ve výši 3 000 Kč, nebo ve výši 1 500 Kč** v případě, kdy uvádějícímu učiteli ředitel **sníží týdenní rozsah přímé pedagogické činnosti**.
- **Zakotvení sociálního pedagoga (s účinností od r. 2021)**
- **Zakotvení účasti učitele ve třetím kariérním stupni při hodnocení učitele v atestačním řízení pro třetí kariérní stupeň.**
Tento učitel doplní roli České školní inspekce (ČŠI bude mít 2 hospitace, učitel také 2 hospitace), a tím dojde k posílení kvality hodnocení práce učitele.
- Výčet osob, které jsou zahrnuty do kariérního systému, byl rozšířen o ty učitele, kterým zákon již nyní dovoluje **učit bez splnění požadavku odborné kvalifikace**.

Základní cíle zavedení kariérního řádu pro učitele

- Kariérní řád učitelů cílí k růstu kvality škol, ke změnám priorit v jejich řízení, ke zlepšování práce učitelů **a tím především ke zlepšování výsledků žáků.**
- Základním **cílem zavedení kariérního řádu učitelů** je tedy především **zvýšení kvality výuky a tím i výsledků vzdělávání** a dále by měl podpořit zavádění nových didaktik a metod do výuky. Klíčovým prvkem je podpora motivace pro profesní rozvoj učitelů.
- Zavedením kariérního řádu by se měla tedy zlepšit nejen situace učitelů, ale i žáků a ředitelů škol. **Zlepšení podmínek pro pedagogy se promítne ve výsledcích jejich žáků.**
- **Již jen účastí v atestačních komisích ředitelé získají lepší přehled o nárocích uplatňovaných na učitele na jiných školách.**
- Zavedení kariérního řádu má rovněž **potenciál ke zvýšení prestiže učitelské profese a učitelství jako celku.**

Stávající situace a důvody zavedení kariérního řádu

- Současné nastavení kariérního systému se v případě učitelů ukázalo jako nevyhovující, neboť dostatečně nemotivuje učitele k tomu, aby si dále zvyšovali své

profesní kompetence a zlepšovali kvalitu své práce, a aby absolventi učitelství vstupovali do profese a zůstávali v ní.

- Vzhledem k tomu, že se základem pro postup kariérním řádem stává kvalita práce učitele, je úzce propojen s profesním rozvojem. Proto novela zavádí i další nástroje, které pomohou kvalitu práce učitele pojmenovat a hodnotit. Nejdůležitější z nich je povinné **plánování a hodnocení profesního rozvoje** (každé 2 roky).
- Novela zákona doplňuje existující kariérní systém pedagogických pracovníků pro učitele **o novou kariérní cestu – cestu rozvoje profesních kompetencí**. Doposud mohou učitelé volit jen kariérní cestu k **výkonu specializovaných činností** ve škole (např. specializaci školního metodika prevence či výchovného poradce) nebo směřovat k **vedoucí pracovní pozici**, např. ředitele školy.

Základní rysy navrhovaného kariérního řádu

Třístupňový standard učitele

- Základem nového kariérního řádu se stane **třístupňový standard učitele**, který je postaven na profesních kompetencích učitele a jejich gradaci směrem k rostoucí kvalitě pedagogické práce.
- Navrhovaný standard má **tři oblasti**, a to oblast osobního profesního rozvoje, oblast vlastní pedagogické činnosti a oblast spolupráce a podílu na rozvoji školy. Standard je navržen jako nástroj pro dosahování, udržování a zvyšování kvality práce učitele a postihuje i rozsah působení učitele ve škole.

Adaptační období začínajícího učitele a uvádějící učitel

- Podle návrhu bude každý začínající učitel zařazen do prvního kariérního stupně a bude absolvovat **dvouleté adaptační období**. Jeho cílem je příprava učitele na podmínky pedagogické praxe a přizpůsobení poznatků nabytých v pregraduální přípravě potřebám školy.
- V průběhu adaptačního období je začínajícímu učiteli ze strany zaměstnavatele poskytována vícezdrojová podpora pro rozvoj všech profesních kompetencí, včetně pomoci uvádějícího učitele.
- Na konci adaptačního období proběhne hodnocení (atestační řízení) zaměřené na plnění plánu profesního rozvoje a na rozvoj profesních kompetencí.

Atestační řízení a postup do druhého a třetího stupně

- Po ukončení adaptačního období a **úspěšném absolvování atestačního řízení** pro druhý kariérní stupeň bude učitel zařazen **do druhého kariérního stupně**. K atestačnímu řízení pro třetí kariérní stupeň se může přihlásit učitel ve druhém kariérním stupni po 7 letech pedagogické praxe (dosavadním učitelům se praxe částečně započítá podle přechodných ustanovení návrhu zákona).

Dokladové portfolio pro atestační řízení

- Pro účely atestačního řízení učitelé sestavují dokladové portfolio. Začínající učitel jej v průběhu adaptačního období vytváří ve spolupráci s uvádějícím učitelem a dalšími osobami zajišťujícími uvádění učitele (ředitel, zástupce školy připravující učitele a podobně). **Jednotlivé části dokladového portfolio volí sám učitel a jejich výběr pak u atestačního řízení obhájí.**
- V rámci dokladového portfolio budou **učitelé moci dle vlastního výběru v závislosti na své profesní cestě dokládat širokou paletu kompetencí, znalostí, dovedností.** Nejedná se tedy o zbytečné a formální papírování.

Příklady dokladů podle oblastí standardu učitele, které již dnes pedagogové zpracovávají:

Pro oblast osobního profesního rozvoje:

- doklady o sledování vývoje oboru, předmětu nebo vzdělávací oblasti – např. osvědčení z účasti na vzdělávacím programu DVPP, potvrzení o absolvování odborné stáže,
- přípravy na vyučovací hodiny, vzdělávací proces a projekty,
- doklady o reflexi vlastní práce (vedení portfolio, vedení učitelského deníku);

Pro oblast vlastní pedagogické činnosti:

- použité strategie a techniky podpory pozitivního řízení třídy, skupiny odborného výcviku,
- výsledky práce se žáky se specifickými poruchami chování,
- výsledky řešení výchovných problémů ve třídě, ve skupině odborného výcviku a využívání kázeňských prostředků,
- záznamové archy z hospitací;

Pro oblast spolupráce a podílu na rozvoji školy:

- záznamy o vzájemných hospitacích učitelů,
- doklady o sdílení pedagogických zkušeností,
- doklady o systematické spolupráci uvnitř předmětové komise či s kolegy jiných aprobací a v rámci mezipředmětových vztahů,
- doklady o spolupráci na projektech školy;

Postup kariérním řádem a finanční ohodnocení

- Úspěšný postup kariérním řádem bude znamenat **vyšší finanční ohodnocení**; přechodem do druhého kariérního stupně by se měl učitel zvýšit plat o cca 2 000 Kč, učitel ve třetím kariérním stupni vzroste plat o cca 5 000 Kč. Ke zvýšení finančního ohodnocení při přechodu do třetího kariérního stupně dojde zavedením nového příplatku, neboť s výkonem činnosti učitele ve třetím kariérním stupni budou spojeny nadstandardní práce ve škole, a posunem v platových stupních o určitý počet let.
- Dalším bonusem je možnost vykonávat specializované činnosti určené jen pro učitele na třetím kariérním stupni, jakými jsou koordinátor vlastního hodnocení školy a mentor profesního rozvoje.

Finanční dopady

- V roce 2017 budou veškeré náklady související se změnami obsaženými v novele zákona a v nařízení vlády č. 75/2005 Sb., které upravuje týdenní rozsah přímé pedagogické činnosti učitelů, činit 404 mil. Kč, v roce 2018 až 2020 pak cca 1 780 mil. Kč a v roce 2021 cca 1 950 mil. Kč.
- Od roku 2021, kdy by mělo být možné podávat přihlášky k atestačnímu řízení do třetího kariérního stupně, pak náklady postupně vzrostou až na částku cca 6 700 mil. Kč v roce 2031, kdy by celý kariérní systém měl naběhnout. Je však třeba zdůraznit, že tyto odhady počítají s tím, že do třetího kariérního stupně postoupí 30 % učitelů.
- V průběhu implementace kariérního řádu budou využity i finanční prostředky z OP VVV, a to prostřednictvím IPs IMKA.

Soulad s programovým prohlášením vlády

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk č. 959), je předkládán v souladu s **bodem 3.6 Programového prohlášení vlády České republiky**, v němž se vláda mimo jiné zavázala zavést efektivní kariérní řád pro učitele s jasnou motivační vazbou na jejich ohodnocení.

Soulad se strategickými dokumenty

Zavedení kariérního řádu učitelů je v souladu s **prioritami Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 a Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy**.

Příloha 1: Příklady postupu učitelů v kariérním řádu (náběh)

Příklad 1 – učitel s pedagogickou praxí 15 a více let

- Pokud splňuje učitel k 1. 9. 2017 pedagogickou praxi v rozsahu 15 a více let, bude ze zákona automaticky zařazen do druhého kariérního stupně a začne mu běžet čtyřletá lhůta, v níž se může připravovat na účast v atestačním řízení pro třetí kariérní stupeň. Pro tyto učitele se tedy lhůta ze zákona zkracuje na čtyři roky. V tomto období si připravuje dokladové portfolio a plní plán profesního rozvoje. K atestačnímu řízení pro třetí kariérní stupeň se může přihlásit nejdříve **v roce 2021**.

Příklad 2 – učitel s pedagogickou praxí od 10 do 15 let

- Pokud splňuje učitel k 1.9.2017 pedagogickou praxi v rozsahu od 10 let do 15 let, bude ze zákona zařazen do druhého kariérního stupně a začne mu běžet pětiletá lhůta, v níž se může připravovat na účast v atestačním řízení pro třetí kariérní stupeň. Pro tyto učitele se tedy lhůta ze zákona zkracuje na pět let. V tomto období si připravuje dokladové portfolio a plní plán profesního rozvoje. K atestačnímu řízení pro třetí kariérní stupeň se může přihlásit nejdříve **v roce 2022**.

Příklad 3 – učitel s pedagogickou praxí od 2 do 10 let

- Pokud splňuje učitel k 1.9.2017 pedagogickou praxi v rozsahu od 2 let do méně než 10 let, bude ze zákona do druhého kariérního stupně a začne mu běžet sedmiletá lhůta, v níž se může připravovat na účast v atestačním řízení pro třetí kariérní stupeň. V tomto období si připravuje dokladové portfolio a plní plán profesního rozvoje. K atestačnímu řízení pro třetí kariérní stupeň se může přihlásit nejdříve **v roce 2024**.

Příklad 4 – učitel s pedagogickou praxí kratší než 2 roky

- Učitel, který k 1. 9. 2017 nesplňuje 2 roky pedagogické praxe, bude ze zákona zařazen do prvního kariérního stupně a začne mu běžet adaptační období:
 - a) v délce 1 roku**, pokud má alespoň 1 rok praxe. Po absolvování adaptačního období, tedy **v roce 2018**, bude konat atestační řízení pro druhý kariérní stupeň;
 - b) v délce 2 let**, pokud je učitelova pedagogická praxe kratší než 1 rok nebo jde o nově nastupujícího učitele. Po absolvování adaptačního období, tedy **v roce 2019**, bude konat atestační řízení pro druhý kariérní stupeň.
- Učíteli bude v adaptačním období přidělen uvádějící učitel a bude mu poskytnuta i další podpora ze strany vedení školy, popř. škol připravujících učitele.

Příloha 2: Harmonogram náběhu kariérního systému učitelů

1.9.2017	2018	2019 a 2020	2021	2022	2023	2024
<ul style="list-style-type: none"> všichni učitelé budou zařazeni do druhého nebo prvního kariérního stupně (podle délky dosavadní praxe) začínajícím učitelům budou školy poskytovat vícezdrojovou podporu v jejich adaptačním období uvádějící učitelé získají za výkon činnosti příplatek, popř. odpočet hodin výchovní poradci získají za výkon činnosti specializační příplatek a dojde 	<ul style="list-style-type: none"> na jaře se uskuteční první atestační řízení pro postup do druhého kariérního stupně zavedení plánování profesního rozvoje učitelů (plán pedagogického rozvoje školy a osobní plány profesního rozvoje) vydání standardu pro akreditaci vzdělávacích programů DVPP pro studia nových specializovaných činností kariérového poradce, koordinátora 	<ul style="list-style-type: none"> ukončení náběhového období druhého kariérního stupně – konají se atestační řízení pro postup do druhého kariérního stupně 	<ul style="list-style-type: none"> vydání standardu učitele pro třetí kariérní stupeň vytvoření personálních a organizačních struktur pro atestační řízení pro postup do třetího kariérního stupně učitelé s dobou praxe 19 a více let se mohou přihlásit k atestačnímu řízení pro postup do třetího kariérního stupně, atestační řízení trvá jeden rok 	<ul style="list-style-type: none"> konají se první atestační řízení pro postup do třetího kariérního stupně – úspěšným učitelům bude příslušet tzv. atestační příplatek (zlepšení platového tarifu, resp. příplatek) učitelé s dobou praxe 15 a více let se mohou přihlásit k atestačnímu řízení pro postup do třetího kariérního stupně, atestační řízení trvá jeden rok postupný náběh specializovaných činností 	<ul style="list-style-type: none"> konají se atestační řízení pro postup do třetího kariérního stupně, jichž se účastní učitelé, kteří se mohli přihlásit k atestačnímu řízení v letech 2021 a 2022 postupný náběh specializovaných činností kariérového poradce, mentora profesního rozvoje a koordinátora vlastního hodnocení školy konají se atestační řízení pro postup do druhého kariérního stupně 	<ul style="list-style-type: none"> ukončení náběhového období třetího kariérního stupně – k atestačnímu řízení pro postup do třetího kariérního stupně se mohou přihlásit všichni učitelé s nejméně 7 lety praxe učitele ve druhém kariérním stupni postupný náběh specializovaných činností kariérového poradce, mentora profesního rozvoje a koordinátora vlastního hodnocení školy konají se atestační řízení pro postup

<p>k dílčímu snížení jejich rozsahu přímé pedagogické činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • u metodiků prevence dojde ke snížení rozsahu přímé pedagogické činnosti 	<p>vlastního hodnocení školy a mentora profesního rozvoje</p>		<ul style="list-style-type: none"> • konají se atestační řízení pro postup do druhého kariérního stupně • 	<p>kariérového poradce, mentora profesního rozvoje a koordinátora vlastního hodnocení školy</p> <ul style="list-style-type: none"> • konají se atestační řízení pro postup do druhého kariérního stupně • absolventi specializačního studia kariérového poradce získají za výkon činnosti specializační příplatek 		<p>do druhého kariérního stupně</p>
---	---	--	---	--	--	-------------------------------------

Příloha 3: Odměňování příplatkem za výkon specializovaných činností pedagogických pracovníků

- Pokud má pedagogický pracovník absolvováno příslušné specializační studium akreditované v systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a vedle své přímé pedagogické činnosti vykonává některou z následujících činností, přísluší mu specializační příplatek ve výši 1000 až 2000 Kč:

Do 31.8.2017 to je činnost	od 1.9.2017 přibývá činnost	od roku 2021 přibývá činnost	od roku 2023 přibývá činnost
<ul style="list-style-type: none"> • koordinátora (metodika) v oblasti informačních a komunikačních technologií, • koordinátora školního vzdělávacího programu nebo vzdělávacího programu VOŠ, • metodika prevence sociálně patologických jevů, • specialisty v oblasti environmentální výchovy, • speciálního pedagoga v oblasti školské logopedie, • specialisty v oblasti prostorové orientace zrakově postižených 	<ul style="list-style-type: none"> • výchovného poradce; 	<ul style="list-style-type: none"> • kariérového poradce; 	<ul style="list-style-type: none"> • koordinátora vlastního hodnocení školy a • mentora profesního rozvoje